

IKUS-ENTZUNEZKO BITARTEKOEN TEKNOLOGIA

1.- KAMERA MOTAK ETA PRODUKZIO MOTAK

KAMERA MOTAK

Irakasgai honen helburua unikamera produkzio bat egin ahal izateko erreminta tekniko eta narratiboen berri ematea izango denez, kamerari buruz hitz egiten hasiko dugu ikastaroa. Kamera izango baita irudiak jasotzea ahalbidetuko duen aparailua.

Bi kontsiderazio garrantzitsu egin behar dira kamerari dagokionez, bat mekanikoa kamera izango baita irudia jasoko duen aparatua eta ondorioz ikus-entzunezko produktuak egin ahal izateko ezinbestekoa nahiz eta ez bakarria. Eta bigarrena, ikuslearen ikuspuntua, kamerarena izango da. Kamerak erakutsiko diona eta erakutsiko dion tokitik hautemango du ikusleak kontakizuna.

Kamera asko daude merkatuan. Mota, prezio eta kalitate ezberdinak ematen dituztenak. Baina guzti guztien helburua eta funtzioa berbera da.

Kameraren funtzioa irudia jasotzea da.

Ez irudia grabatzea, ez eta soinua jaso edo grabatzea. Kamerak jasotako irudia grabatzeaz magnetoskopia arduratuko da, gerta daitekeena da kamera eta magnetoskopia aparailu berean integratuta joatea, horrela ez litzateke kamera soilik, camcorderra baizik, irudia jaso eta grabatzeko aukera ematen duena alegia. Soinua jasotzeaz arduratuko den aparailua mikrofonoa da, camcorderrek, sarritan, inkorparatuta daramate mikrofono konkreturen bat, eta askok, guk aukeratutako mikrofonoa konektatzeko aukera ematen digute.

Baina esan bezala, kameraren funtzioa bat eta bakarria da, irudia jasotzea alegia.

Kamera ezberdinak daude hiru taldetan sailkatu daitezkeenak:

- 1.- Estudioko kamerak.
- 2.- EFP (Electronic Field Production) kamerak
- 3.- ENG (Electronic News Gathering) kamerak.

Kamera bat edo bestearen erabilera egin nahi dugun produkzioak baldintzatuko du, produktuak, eta berau egiteko alde aurretik hartutako erabakiek, eskatuko dute kamera bat ala beste . Era berean esan dezakegu aukeratutako kamerak eta produkzio moduak erabat baldintzatuko dutela lortuko dugun ikus-entzunezko produktua.

1.-Estudioko kamerak

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:D57E0BRM-pUkIM:http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/archive/e/e8/20070925130554!ETB_Bilbao_plato_del_estudio_1.JPG

Kamera hauek normalean plato profesionaletan gauzatutako ikus-entzunezko produktuen irudiak jasotzeko erabiltzen dira.

Platoak, ikus-entzunezko produktuak egiteko pentsatu, diseinatu eta eraikitako espazioak dira.

Estudiotik kanpoko hainbat ekitaldi ere kamera hauen bitartez jasotzen badira ere, EFP konfiguraziokoak erabilgarriagoak dira horrelako produkzioetan. Estudioko kamerak normalean oso handiak eta pisutsuak izaten baitira eta euskarri handiak behar izaten dituzte kamerei eusteko.

Kalitate eta optika aukera gehien eskaintzen dituzte normalean.

Multikamera produkzioetan erabiltzen dira batez ere. Hau da, kamera bat baino gehiago era berean, aldi berean, lanean ari direnean.

2.- EFP Konfigurazioko kamerak (ELECTRONIC FIELD PRODUCTION)

<http://tecnicatv.wordpress.com/2007/08/27/camaras-eng-vs-efp/>

Kamera hauek ere multikamera produkzioetan erabiltzen dira gehien bat. FIELD horrek adierazten duen moduen eremuan, hau da gertakariak, errealak edo fikziozkoak, espazio naturaletan gertatzen diren multikamera produkzioetarako erabiltzen dira batez ere.

<http://www.tvlocal.com/directorio/anunciosaudiovisuales/detalle.asp?sitio=4595>

Horrela dekoratua, espazio natural bat izango da, lokalizazio bat, eta bertan gertatzen denaren kontrola unitate mugikorretik egingo da, helburu horretarako diseinatutako ibilgailu bat handiagoa edo txikiagoa izango dena produkzioaren konplexutasunaren arabera.

http://foroalfa.org/articulos/images/SUMMA/RTVE/RTVE_vehiculos.jpg

<http://www.adredetv.es/profesionales.html>

Telebista estudio txikietan, baliabide ekonomiko urriak dituzten horietan, kamera mota hauek erabiliko dira estudioko lanetan, merkeagoak baitira baita txikiagoak eta beraz gutxiago okupatzen dutelako aproposak izan daitezke.

Estudioko kamerak baino arinagoak dira, optika aukera gutxiago eta kalitate gutxiago emango dute.

3.-ENG kamerak (ELECTRONIC NEWS GATHERING)

<http://tecnicatv.files.wordpress.com/2008/08/hvr-z1e-11.jpg>

http://www.oviedotelevision.com/datos/0/vacuidad_1324.jpg

Aurreko biek ez bezala, hauek unikamera produkzioetan erabiliko dira, hau da kamera bakarrarekin lan egingo da eta ez bat baino gehiagorekin era berean beste kamerekin bezala.

Kamara arinak dira, edozein tokitara eraman daitezkeenak. Produkzio azkarretarako edo despliege handirik behar ez denerako baliagarriak dira oso. Izenak berak adierazten duen moduan oso erabilgarriak dira albisteetarako. Normalean ENGak camcorderrak dira, hau da kamara eta magnetoskopioa aparatu berdinean daude. Kamerak irudia jasoko du eta magnetoskopioak kamerak jasotako irudia grabatu. Pisu gutxikoak dira eta erabilerrazak. Erabat autonomoak dira eta pertsona bakar batek egin ditzake irudia jaso eta grabatzeko eginbeharreko guztiak.

<http://www.tele.org/wp-content/uploads/callejeros20reporteros.jpg>

PRODUKZIO MOTAK

Bi produkzio mota daude:

- 1.- Multikamera produkzioa.
- 2.- Unikamera produkzioa.

Kamerak irudia jasotzen duten aparailuak izanik, ezinbestekoak dira ikus-entzunezko edozein produktu gauzatu ahal izateko.

Ikus-entzunezko produktu bat egiteko asmoa izaten denetik hartu beharreko lehenengo erabakietako bat, kamera bakarrarekin edo aldi berean bat baino gehiagorekin egingo den izango da. Hau da, unikamera edo multikamera produkzio bat izango den definitu beharko da. Hasiera hasierako erabaki honek ikus-entzunezko produktu baten gauzatzeko fase guzti guztiak baldintzatuko ditu.

Hiru dira produkzio faseak. Aurreprodukzioa, produkzioa eta postprodukzioa. Aurreprodukzioa prestaketa faseari deritzo, lehenengo ideiatik eta grabatzen hasi aurreko idatzi, kudeaketa eta erabaki guztiak hartuko dira fase honetan. Produkzio fasea grabazioa faseari deritzo, fase honetan irudiak eta soinu guztiak edo gehienak jasoko dira, postprodukzioan berriz produktua bukatu egin beharko da muntatu beharko balitz muntatu, sonorizatu, produktua borobildu eta bukatu alegia.

Hiru faseetako bakoitza desberdina izango da egingo den produktuaren arabera, noski, baina baita egiten den produkzio mota aukerarengatik.

Esan bezala bi produkzio mota daude unikamera eta multikamera. Izenak berak adierazten duen bezala unikamera produkzio batean kamera bat erabiliko dugu eta aldiz multikamera produkzioan bat baino gehiago aldi berean. Multikamera produkzio bateko kamera kopurua, egingo dugun produktuak berak markatuko du hein handi batean, ez da berdina izango albistegi baten errealizazioa edota musika kontzertu baten errealizazioa, kamera kopurua desberdina izango da eta bestelako baliabide tekniko eta pertsonalena ere bai.

Bi produkzio moduen arteko oinarrizko desberdintasuna, beste guztiengan eragina izango duena, lan unitateari dagokio. Unikamera produkzio batean lan unitatea planoan izango da eta aldiz multikamera produkzioan blokea, hau da plano sorta bat.

Kamaren aurrean ekintza bat gertatuko da jarraian, batzuetan zuzenean beste batzuetan zuzenean balitz bezala eta kamerak dituzten ikuspuntu desberdinetatik erakutsiko da. Ekintza ez da zatikatuko.

Oprah Winfreyren Show

<http://www.youtube.com/watch?v=1ZwSTadVGqE>

Estatu Batuetako Oprah Winfreyren Showaren irudi hauetan gertatzen den moduan hainbat kamera daude aldi berean ekintza jarraitzen, berdin albistegietako platoetan, berdin telebistako tertulietan...

Esan dezakegu, nolabait multikamera produkzioa oso telebisiboa dela, telebistak gehien erabiliko duten produkzio mota dela.

Hona hemen mihiluzeko zatitxo bat. Ikusiko duzuen moduan eskema antzekoa da, hori bai, grafikoak eta bestelako irudiak gerora sartuta daude postprodukzioan.

Ikus-entzunezko Bitartekoen Teknologia

Irak.: Bea Narbaiza

Mihiluze

<http://www.youtube.com/watch?v=BiGe2o3aG1U>

Fikzioa ere multikamera grabatu daiteke. Hona hemen bi adibide Estatu Batuetako Friends eta Euskal Herriko Goenkale. Irudietan fijatu ezkerre, berehala konturatuko gara elementu komunez.

Friends

<http://www.youtube.com/watch?v=UjSgJV490sQ>

Goenkale

<http://www.youtube.com/watch?v=LcDJUXHGLIw>

Unikamera errealizazioa askoz libreagoa da, askatasun gehiago izango dugu, nahi duguna egin ahal izango dugu irudia erabat menperatzen dugulako. Zinemako fikzio gehiena, ia guztia, kamera bakarrarekin grabatzen da.

Slumdog Millionaire 2009ko Oscarren pelikula onenaren sariaren trailerra aukeratu dut. Telebistako lehiaketa bati buruzkoa izanik, multikamera produktu baten elementuak izanik, ongi begiratu ezkerre ezin direlako lortu erakusten diren irudiak kamera bakarrarekin ez balitz. Plano bakoitza unitate bat da. Den dena antolatzen da planoka, lehenengo bat, bukatu. Dena berrantolatu hurrengo planoan.

Slumdog Millionaire

<http://www.youtube.com/watch?v=AIzbwV7on6Q&feature=fvw>

Kamera kokapena eta ondorioz planoen tamaina eta objektiboen erabilera erabat askea izango da unikamera produkzioan, hartze bakoitzaren ondoren, hurrengo planoan egin ahal izateko dena berrantolatu ahal izango dugulako. Aldiz, multikamera produkzioan kamera zehatz baten kokapena besteen presentziarengatik baldintzatuta egongo da, ekintza gertatzen ari den espazio horretan beste kamera batzuk ere egongo direnez, kontuan izan beharko dira eta ondorioz ezingo gara nahi beste hurbildu fisikoki elementu batzuetara, hurrengo planoan kamera bera irudian agertzeko arriskua egongo litzatekeelako adibidez, horrek eragina izango du planoaren tamainan eta baita erabiliko den objektiboan, lortuko den irudian azken finean.

Argiztapenaren planifikazioa ere desberdina izango da. Multikamera produkzio baten argiztapenaren diseinua egiterakoan, kamera guztien ikuspunturako baliagarria izatea beharrezkoa izango da, argi asko eta homogenea, itzalik gutxien erakutsiko dituen erabiltzea izaten da joera.

Beste desberdintasun batzuk

Multikamera produkzioaren lanerako unitatea blokea izanik, pertsonaiek, aktore zein aurkezleek egin beharko dituzten mugimendu eta elkarrizketa guztiak aldeztu aurretik jakin eta koordinatzen behartuko ditu eta ondorioz entseguak luzeagoak eta konplexuagoak izango dira, parte hartu behar duten guztiak ekintza garatzen den tokian egon beharko dute une berean. Unikamera produkzioetan plano unitatea izanik planoen arabeko planifikazioa egiten denez, planoan azaldu behar duen subjektu edo subjektuak egon beharko dute nahiz eta bukatutako produktuari dagokion eszena horretan beste subjektu batzuk agertu beste planoetan.

Erritmoa unikamera produkzioan hein batean behintzat muntaian erabakiko da, besteak beste planoen iraupena, beraz postproduzio fasean, multikamera produkzioetan berriz, erritmoa grabazio fasean, hain zuzen produkzio fasean ezarriko da.

Plano mota, planoaren tamaina

Planoaren tamaina unikamera produkzioetan guztiz libre da, multikamera produkzioetan aldiz beste kamaren kokapena kontuan hartu beharko da eta normalean planoak zabalagoak izango dira nahiz eta gaur egun dauden optikek urrutitik plano motzak ahalbidetzen duten.

Pertsonaien kokalekua

Berriro ere, unikamera produkzioan pertsonaien, aktore, aurkezleen kokalekua libreagoa izango da, kontakizunak berak baldintzatuko du, multikamera produkzioan berriz, baldintzatuago dago.

Pentsa dezagun errealitateko egoera baten nola eseriko ginatekeen lau pertsona afaltzeko mahai baten inguruan, gero ikusi dezagun ondoko adibidean nola jartzen dituzten multikamera produkzio baterako kontuan hartu libre gelditzen den mahai alde horretan kamerak daudela fisikoki kokatuta.

History of the world part 1. Mel brooks 1981.

<http://www.youtube.com/watch?v=VA1sx-vyWVk> (jatorrizkoa)

<http://www.youtube.com/watch?v=2924jP7zARY> (gazteleraz)

Planoen iraupena

Kamera bakarrarekin lanean ari garenean, planoaren iraupena guk geuk erabaki bezain motza izan daiteke, aldiz multikamera produkzioan, sarritan baina ez beti, plano luzeagoak erabiltzen dituzte kontuan hartu behar da esaterako, kamerek denbora behar dutela desplazatu eta plano berria enkuadratuta izan arte.

Jarritako adibideetatik ezin da ondorioztatu kamera bakarrarekin zinema egiten denik eta multikamera produkzioa direnik telebistarako egiten diren produktu guztiak. Hala nola albisteak, kamera bakarrarekin egiten dira, erreportajeak ere bai. Beraz, bada erabat telebistakoak diren produktuak kamera bakarrarekin egiten direnak.

Callejeros

http://www.youtube.com/watch?v=Bf_uVyjKUiM

Eta irakasgai honen helburua horixe izango da kamera bakarrarekin ikus-entzunezko produktu bat egiteko kontuan hartu beharreko elementu tekniko eta narratiboen berri ematea.

1. ariketa

Kamera motak eta produkzio motak

1.- Lehenengo ariketa honetan, bi produktu multikamera eta bi produktu unikamera ikusi ondoren:

- a) multikamera produktuen arteko berdintasunak aztertu.
- b) unikamera arteko produktuan arteko berdintasunak aztertu.
- c) multikamera eta unikamera produktuen arteko desberdintasunak aztertu.